

# Pericopa Balak - Bilam și Ieșu (Balaam și Isus)

## 5783



Cele două personaje, Bilam și Ieșu apar în Talmud și midraș de câteva ori unul lângă celălalt. După părerea unora, cele două personaje sunt cumva paralele, adică Bilam reprezintă tipologia lui Ieșu. După aceleași surse talmudice, în general putem depista caracteristici identice între cele două personalități. În Talmud, tractatul Sanhedrin 10:b se spune că Bilam, Doeg, Ahitofel și Ghehazi nu vor avea loc în „lumea care vine”, la fel ca și regii Iorovam, Ahav și Menașe. Aici Ieșu este identificat cu Bilam. Acest fragment apare în tractatul Sanhedrin după ce ne sunt enumerate caracteristicile celor care nu vor avea loc în „lumea viitoare” printre care cei care citesc cărțile de apocrifa și cei care șoptesc la lovire cu degete. Aceste caracteristici sunt atribuite celor numiți *minim*, adică acei primi evrei-creștini contra cărora au ieșit tanaimii din Mișna. Cei care îl leagă pe Bilam de Ieșu spun că așa cum Bilam i-a făcut pe evrei să păcătuiască prin obscenitate, așa și Ieșu i-a făcut să păcătuiască prin renegare. În alte părți din Talmud, se spune că Ieșu i-a vrăjit pe evrei, că el i-a instigat de pe calea bună (Talmud, tractatul Sanhedrin 107:b).

O altă sursă în care Bilam și Ieșu sunt amintiți împreună se află în tractatul Ghitin 56:b-57:a în care ni se povestește despre Onkelos Ben Kalonimus (traducătorul Toraei la aramaică) care vrea să se convertească: Onkelos merge la Bilam și apoi la Ieșu ca să-i întrebe dacă să devină evreu. Amândoi dau răspunsuri ambivalente. Pe de altă parte ei batjocoresc spusele înțelepților și din această cauză sunt condamnați la moarte prin pedepse groaznice. Aceste povești sunt extrem de importante fiindcă noi învățăm aici despre atitudinea înțelepților evrei față de Ieșu cu sute de ani mai târziu. El a rămas în ochii lor toată viața un evreu care nu a vrut să facă rău evreilor. Cu toate că aici Ieșu este amintit împreună cu Bilam, nu este nicio scuză să-l respingem pe Ieșu dacă îl respingem pe Bilam. Este adevărat că Ieșu batjocorea spusele înțelepților, însă el nu este socotit păgân sau necredincios care vrea să dăuneze poporului evreu.

Un alt fragment care este menționat de specialiști se află tot în Talmud, tractatul Sanhedrin 106:b. În acest episod ni se povestește că un necredincios a venit la Rabi Hanina să-l întrebe la ce vârstă a murit Ieșu. Nu avem din Talmud niciun indiciu despre acel necredincios, însă înțelepții l-au identificat cu un evreu-creștin, care probabil locuia lângă orașul Țipori din Galilee unde trăia Rabi Hanina. Întrebarea îl amintește cumva pe Bilam referindu-se la Ieșu. Rabi Hanina probabil cunoștea această paralelă pe care o făceau unii înțelepți. Rabi Hanina stabilise deja că Bilam a murit la vârsta de 33 sau 34 de ani, aproape de vârsta la care a murit Ieșu. Exista o carte numită „Cartea lui Bilam” care este identificată de unii ca fiind de fapt una din Evangeliile. Aici apare Pinhas, cel care l-a omorât pe Bilam sub numele de Pinhas Listaa, adică hoțul. De ce Pinhas apare aici ca un hoț? Greu de explicat. Unii propun că Pinhas Listaa trebuie exprimat Pontius Pilatus, adică Bilam care omorât de Pinhas s-a transformat în Ieșu care la rândul lui a fost omorât de Pontius Pilatus.

Mai avem încă o sursă, în midrașul Ialkut Șimoni, 247, unde spre deosebire de celelalte surse Bilam apare ca un profet pozitiv care nu vine să blesteme poporul evreu ci să-l avertizeze de Ieșu. În primul rând el spune că o ființă din carne și oase nu se poate naște dintr-o minune și că Ieșu minte. Aici nu este nicio paralelă între cei doi, ci Bilam vine să-i avertizeze pe evrei spunând că Ieșu este un profet fals de care trebuie să vă feriți.

Toate aceste părerii sunt ale unor evrei din Babilon cu 100-200 de ani după Ieșu care apar exclusiv în Talmudul Babilonean.